

ประเพณี วัฒนธรรม พิธีกรรมของคนชอง

การทำบุญส่งทุ่ง พิธีกรรมนี้เกิดขึ้นในช่วงไม่เกินเดือน 3 ขึ้น 3 ค่ำ แต่ละหมู่บ้านจะทำในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของหมู่บ้าน 1 แห่ง เริ่มจากบ้านหัวทุ่งก่อนแล้วทำส่งต่อมาจนกระทั่งถึงสถานที่ใกล้กับท้ายทุ่ง เป็นแห่งสุดท้ายมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความกตัญญูตเวทีแก่ภูตผีที่สิงสถิตตามต้นไม้ ฝัทุ่ง ฝันา ที่ช่วยคุ้มครองรักษาให้ชาวบ้านอยู่ร่มเย็นเป็นสุขทำมาหากินเจริญงอกงามปราศจากภัยพิบัติทั้งปวง

การเล่นผีหิ้ง เกิดจากความเชื่อที่ว่า เมื่อบรรพบุรุษหรือญาติพี่น้องที่เสียชีวิตไปแล้วก็สามารถที่จะติดต่อสื่อสารกันได้ ทั้งนี้ก็เพื่อการได้ถามทุกข์ สุข ทั้งของคนเป็นและคนตายเป็นการเล่นกันยามกลางคืน ตั้งแต่เดือนห้าถึงเดือนหกของทุกปี

การเล่นสะบ้า

นิยมเล่นในช่วงเทศกาล สงกรานต์ ลูกสะบ้าหรือบันไดลิงนี้ชาวชองเก็บได้จากป่าหรือตามลำคลองมีลักษณะทรงรีแบนความกว้างของรัศมีประมาณ 2 - 3.5 เซนติเมตร สามารถนำมาทำเป็นยารักษาโรคได้โดยการนำมาจุ่มลงในน้ำมัน แล้วนำมาคลึงบริเวณที่มีอาการปวดเมื่อย

การเปลี่ยนแปลง

ปัจจุบันวิถีชีวิตชาวชองมีการเปลี่ยนแปลงไปมากจากการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมด้านภาษาของที่มีการขึ้นมรดกทางวัฒนธรรมไว้กับกระทรวงวัฒนธรรมตั้งแต่ปี 2557 ก็จะสามารถสูญหายไป เพราะเด็กรุ่นใหม่ไม่นิยมพูดภาษาของชองที่วิถีชีวิตได้รับอิทธิพลทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูงจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก

The Member States of the European Union have decided to link together their know-how, resources and destinies. Together, they have built a zone of stability, democracy and sustainable development whilst maintaining cultural diversity, tolerance and individual freedoms.

The European Union is committed to sharing its achievements and its values with countries and peoples beyond its borders.

This views expressed in this publication do not necessarily reflect the views of the European Commission

ชนเผ่าพื้นเมือง ชอง

โครงการ

พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชนเผ่าพื้นเมืองในประเทศไทย

ข้อมูลเพิ่มเติม

มูลนิธิชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการศึกษาและสิ่งแวดล้อม (ม.ก.ส)
188/525 ม.10 หมู่บ้านคุรุสภา ซ.21 ต.สันนาเม็ง อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ 50210
โทรศัพท์: 052-063110, E-mail: ipf@thai-ips.org
Website: www.thai-ips.org, www.thaiportal.net

จัดทำโดย:

สนับสนุนโดย:

ของ เป็นกลุ่มชนดั้งเดิมของจังหวัดจันทบุรี トラด ระยอง และฉะเชิงเทรา การแสดงถึงความเป็นคนของด้วยกันเขามักจะเรียกตนเองว่า ซิมซ้อง ซึ่งแปลว่า “คนของ” ร่องรอยทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับชาวของ คือ บ้านทีกของ นักการทูตชาวจีนชื่อ โจวต้ากวน ที่มาเยือนราชอาณาจักรเขมรในช่วง คริสศตวรรษที่ 14 (Chou 1987) ในบันทึกนี้ นอกจากโจวจะบรรยายประเพณีต่าง ๆ ในราชสำนักเขมรแล้ว เขายังกล่าวถึงชนพื้นเมืองที่เรียกว่า Chuang หรือ จวง ซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่ตามป่าเขา และถูกจับมาขายเพื่อใช้สอยเป็นทาสในเรือนของชาวเขมรแต่ก็ไม่อาจหาหลักฐานยืนยันในเอกสารอื่นได้ว่า “จวง” คือ บรรพบุรุษของของ ที่พบอยู่ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีปัจจุบัน

ประชากรและการตั้งถิ่นฐาน

ปัจจุบันนี้ประชากรของอาศัยอยู่หนาแน่นในเขตอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี โดยเฉพาะ 2 ตำบลทางตอนเหนือของอำเภอ คือ ตำบลตะเคียนทอง และตำบลคลองพลู ส่วนตำบลที่อยู่ทางตอนใต้ คือ ตำบลพลวง และตำบลชากไทย มีประชากรของค่อนข้างเบาบาง

ความชำนาญทางเศรษฐกิจ

คนของในอดีตมีความเชี่ยวชาญในการหาของป่าและล่องแพไม้ซุงที่เป็นภูมิปัญญาของคือ ทำน้ำมันยาง จากป่าที่มีต้นยาง ใช้ “ขวานบูลู” ซึ่งเป็น ขวานคมแคบแบบดั้งเดิมของชาวของ ขุดต้นยางให้เป็นโพรงนำไปไม้เผาเพื่อรมควันภายในโพรง รอน้ำมันยางตกลึงตักมารวมกันในบ่อเพื่อทำการกรองอีกครั้ง ซึ่งผลผลิตของน้ำมันยางที่ได้นั้นเป็นที่ต้องการของตลาดในเมืองจันทบุรี นอกจากนั้นหากที่เหลือจากการทำน้ำมันยางยังสามารถนำไปทำมัดได้ขาย นอกจากนี้ของยังทำสวนกระวานซึ่งถือว่าเป็นภูมิปัญญาที่มีมานานกว่า ๓๐๐ ปี ปัจจุบันยังมีผู้ทำสวนกระวานประมาณ ๔๐ ราย บนพื้นที่ประมาณ ๒,๐๐๐ ไร่ ส่วนใหญ่พบอยู่ในแถบอำเภอโป่งน้ำร้อน บริเวณเขาสอยดาวได้เท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งผลิตกระวานอันเป็นทั้งเครื่องเทศและสมุนไพรที่สำคัญของประเทศที่ยังมีให้เห็นในปัจจุบัน สำหรับชาวของในปัจจุบันได้หันมายึดอาชีพปลูกไม้ผลเศรษฐกิจ เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด ลำไย เป็นอาชีพหลัก

สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม

ชาวของเรียก “บ้าน” ที่เป็นที่อยู่อาศัยว่า “ต๋อง” ซึ่งครอบคลุมลักษณะของเรือนแบบต่าง ๆ ทั้งแบบของดั้งเดิมที่มีไม้ไผ่เป็นวัสดุหลักและแบบร่วมสมัยที่ใช้ไม้และปูนแทนซึ่งเป็นบ้านที่ชาวของปัจจุบันนิยมปลูกกัน การแต่งกายแบบของ ผู้หญิงจะนุ่งผ้าโจงกระเบน ใส่เสื้อแขนกระบอกหรือเสื้อก๊ัก ใช้ผ้าขาวม้าพาดบ่า สีของผ้าจะเป็นผ้าสีพื้น คือ สีน้ำเงินคราม เขียว สีดำ สีกรมท่า หากไม่แต่งกายเช่นนี้มีความเชื่อว่าอาจจะเจ็บป่วยจนถึงตายได้ สวมผ้าถุงอาจมีเครื่องประดับ เช่น ต่างหู นอกจากนี้ยังนิยมสวมเครื่องรางของขลัง เช่น ด้ายขาว

